

ÎNCHEIERE

20 aprilie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Iulia Sîrcu
Valentina Clevadî
Galina Stratulat

examinînd, fără înștiințarea participanților la proces, chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către Vlas Angela,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Budaian Foca împotriva Angelei Vlas cu privire la declararea nulității testamentului olograf,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 20 ianuarie 2016, prin care a fost respins apelul declarat de către Vlas Angela și menținută hotărîrea Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 09 iulie 2013,

c o n s t a ț ă

La 20 decembrie 2010, Budaian Foca s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Angelei Vlas cu privire la declararea nulității testamentului olograf.

În motivarea acțiunii reclamantul Budaian Foca a invocat că la 14 mai 2010 a depus la notarul public Dragomir Angela declarație de acceptare a succesiunii privind acceptarea patrimoniului succesoral rămas după decesul mamei sale - Budaian (Epuraș) Maria, constituit din: casa de locuit, terenul aferent și terenurile agricole, amplasate în s. Bahmut r-l Călărași și apartamentul nr. 23 amplasat în mun. Chișinău, str. Hristo Botev, 13/1.

Sușține că la 17 august 2010, i-a fost eliberat certificatul de calitate de moștenitor al averii succesoreale rămase după decesul mamei sale.

Concomitent, reține reclamantul că la 29 decembrie 2009 mama dânsului Maria Budaian (Epuraș), fiind încă în viață, s-a adresat la notarul privat Elena Mocanu cu declarație de acceptare a succesiunii deschise după decesul surorii Evghenia Vlas (Epuraș), decedată la 18 decembrie 2009, patrimoniul succesoral constituind din apartamentul nr. 23 situat în mun. Chișinău, str. Hristo Botev, 13/1, însă din cauza decesului mama sa nu a mai reușit să-și legalizeze drepturile sale succesoreale.

Indică reclamantul că în cadrul procedurii succesoreale a constatat că afară de el, cerere de acceptare a succesiunii a mai fost depusă și de către pîrîta Vlas Angela,

aceasta prezentând în acest sens testamentul olograf întocmit de către Vlas Evghenia la 04 decembrie 2009.

Declară că din textul testamentului nominalizat rezultă că mătușa sa Vlas Evghenia a testat întreaga sa avere, inclusiv, apartamentul nr. 23 din str. Hristo Botev, 13/1, mun. Chișinău, pîrîtei Vlas Angela.

Consideră reclamantul că testamentul olograf din 04 decembrie 2009 urmează a fi declarat nul, deoarece acesta nu a fost în întregime scris personal, datat și semnat de către testatorul Vlas Evghenia.

Susține reclamantul că după decesul mătușii sale - Evghenia Vlas (Epuraș), decedată la 18 decembrie 2009, atît pîrîta Vlas Angela, cît și mama acesteia Vlas Ana, s-au adresat în repetate rânduri către mama lui - Maria Budaian (Epuraș) cu propunerea de a le înstrăina lor apartamentul nr. 23 din str. Hristo Botev, 13/1, mun. Chișinău după finalizarea procedurii de acceptare a succesiunii, însă după decesul mamei lui la 04 iunie 2010, ultima zi de acceptare a succesiunii, pîrîta Vlas Angela a depus la notarul public Elena Mocanu declarație de acceptare a succesiunii, prezentând testamentul olograf din 04 decembrie 2009, pretins a fi semnat personal de către Vlas Evghenia.

Cere Budaian Foca declararea nulității testamentului olograf întocmit la 04 decembrie 2009 din numele Evgheniei Vlas, prin care a fost testat Angelei Vlas apartamentul nr. 23 situat în mun. Chișinău, str. Hristo-Botev 13/1.

Prin hotărîrea Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 09 iulie 2013, acțiunea a fost admisă și declarat nul testamentul olograf întocmit la 04 decembrie 2009 din numele Evgheniei Vlas, prin care a fost testat Angelei Vlas apartamentul nr. 23 situat în mun. Chișinău, str. Hristo-Botev 13/1.

Prima instanță și-a motivat soluția prin faptul că potrivit concluziei expertului din cadrul Centrului Național de Expertize Judiciare, expusă în Raportul de expertiză nr. 1017 din 14 mai 2012, textul manuscris din testamentul olograf din 04 decembrie 2009 din numele Evgheniei Vlas, prin care testează întreaga sa avere Angelei Vlas, precum și semnătura din numele lui Vlas Evghenia în partea dreaptă sub textul testamentului olograf din 04 decembrie 2009, nu au fost executate de către defuncta Vlas Evghenia, dar de către o altă persoană, prin procedura imitației servile.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 12 martie 2015, a fost respins apelul declarat de către Vlas Angela și menținută hotărârea Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 09 iulie 2013.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 15 iulie 2015, a fost admis recursul declarat de Vlas Angela, casată decizia Curții de Apel Chișinău din 12 martie 2015 cu restituirea pricinii spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecatori.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 20 ianuarie 2016, a fost respins apelul declarat de Vlas Angela și menținută hotărârea Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 09 iulie 2013.

Instanța de apel a considerat justă concluzia primei instanțe cu privire la admiterea acțiunii, motivând că testamentul olograf din 04 decembrie 2009 din numele Evgheniei Vlas nu a fost executat și semnat de către aceasta, dar de către o altă persoană, prin procedura imitației servile, fapt ce rezultă din ambele Rapoarte de expertiză judiciară nr. 1017 din 14 mai 2012 și nr. 1956-864 din 21 noiembrie 2014

întocmite de către Centrul Național de Expertize Judiciare, iar declarațiile martorilor vin în contradicție cu concluziile experților.

La 17 februarie 2016, în termenul prevăzut de art. 434 alin. (1) CPC, Vlas Angela a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 20 ianuarie 2016 și hotărârii Judecătorei Botanica mun. Chișinău din 09 iulie 2013, cu restituirea pricinii spre rejudecare în instanța de apel.

În susținerea recursului Vlas Angela a invocat ilegalitatea și netemeinicia hotărârilor instanțelor de judecată ierarhic inferioare.

Indică recurenta că instanța de apel în decizia contestată nu s-a expus asupra concluziei expertului Cheșcu Igor expusă separat la actul de expertiză nr. 1956-864 din 21 noiembrie 2014, care se indică că textul scris de mână al testamentului olograf din 04 decembrie 2009, precum și semnătura din numele Evgheniei Vlas, plasată sub textul propriu zis al testamentului, au fost executate de către însăși aceasta, Evghenia Vlas.

Susține că calificarea profesională a experților desemnați - Postoroncă Veronica și Cazacu Emilia, spre deosebire de cea a expertului Cheșcu Igor, este mai inferioară, primele având o vechime în muncă a câte 7 ani fiecare, iar ultimul de peste 24 de ani în domeniul respectiv.

Afirmă că în perioada efectuării expertizei repetate, expertul Antoci Rodica, care a efectuat nemijlocit prima expertiză grafoscopică, a fost avansată în funcția de șef al experților desemnați - Postoroncă Veronica și Cazacu Emilia în cadrul Laboratorului de expertize judiciare din cadrul Centrului Național de Expertize Judiciare, împrejurare care pune la îndoială imparțialitatea ultimelor la efectuarea expertizei.

Declară că instanța de apel nu a luat în calcul explicațiile martorilor Elena Loba și Constantin Loba, care au confirmat faptul întocmirii la 04 decembrie 2009 a testamentului olograf de către Evghenia Vlas.

De asemenea, invocă recurenta că judecătorul Curții de Apel Chișinău - V. Pruteanu, nu era în drept să facă parte din completul de judecatori care au soluționat prezenta cauză civilă în ordine de apel la 20 ianuarie 2016, din motivul participării anterioare la examinarea acesteia.

La 10 martie 2016, în adresa intimatului Budaian Foca a fost expediată copia recursului declarat de către Vlas Angela, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței.

Intimatul nu și-a valorificat dreptul procedural respectiv și nu a depus referință în termenul stabilit.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele pricinii civile, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Vlas Angela este inadmisibil, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Conform prevederilor art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) pricina a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) pricina a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea pricinii au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Vlas Angela nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Or, argumentele invocate în recurs se referă la dezacordul recurenteii cu soluția pronunțată de către instanțele de judecată ierarhic inferioare și nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau de drept procedural, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate și urmează a fi respinse.

Conform art. 130 alin. (1) CPC, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblu și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

Se reține că potrivit Rapoartelor de expertiză nr. 1017 din 14 mai 2012 și nr. 1956-864 din 21 noiembrie 2014, întocmite de către Centrul Național de Expertize Judiciare, textul manuscris din testamentul olograf din 04 decembrie 2009 din numele lui Vlas Evghenia, prin care se testează întreaga sa avere lui Vlah Angela, precum și semnătura din numele Evgheniei Vlas, plasată în partea dreaptă sub textul propriu-zis al testamentului, nu au fost executate de către Vlas Evghenia, dar de o altă persoană prin procedeul imitației servile. Ba mai mult ca atât, în Raportul de expertiză nr. 1956-864 din 21 noiembrie 2014, a fost indicată și sursa de unde s-a inspirat persoana care a executat testamentul în litigiu prin procedeul imitației unei semnături autentice a titularii.

Respectiv, nu poate fi reținut drept temei al admisibilității recursului argumentul recurenteii Vlas Angela precum că instanța de apel în decizia contestată nu s-a expus

asupra concluziei expertului Cheșcu Igor, care a indicat că textul manuscris, ce constituie conținutul testamentului olograf din 04 decembrie 2009, a fost executat personal de către defuncta Evghenia Vlas, precum și semnătura din numele ei, plasată sub textul propriu zis al testamentului, a fost executată de către însăși aceasta, or, concluzia expertului nominalizat reprezintă doar opinia separată al acestuia vis-a-vis de autenticitatea testamentului în speță, care nu afectează concluzia propriu-zisă a experților expusă în Rapoartele de expertiză supra vizate, fiind doar o anexă la Raportul de expertiză nr. 1956-864 din 21 noiembrie 2014.

Cu atât mai mult că, reieșind din prevederile art. 158 alin. (6) CPC, concluzia expertului Cheșcu Igor nu este obligatorie pentru instanța judecătorească, aceasta fiind apreciată prin prisma art. 130 CPC.

Conform art. 8 alin. (1) lit. a) – g) și art. 16 din Legea ”Cu privire la expertiza judiciară, constatările tehnico-științifice și medico-legale” nr. 1086 din 23 iunie 2000, poate fi expert judiciar persona care are capacitatea de a acționa cu discernământ; are studii superioare universitare, pregătirea respectivă într-un anumit domeniu al expertizei judiciare și a obținut calificarea de expert judiciar; posedă cunoștințe speciale în cele mai diverse domenii ale științei, tehnicii, medicinei, artei, în alte domenii ale activității umane necesare pentru întocmirea raportului de expertiză; este atestată în calitate de expert judiciar într-un anumit domeniu; nu are antecedente penale; se bucură de o bună reputație profesională; activează într-o instituție statală de expertiză judiciară sau a fost atestată, în modul stabilit, ca expert particular și este inclusă în Registrul de stat al experților judiciari atestați Expertiza judiciară în comisie este efectuată de persoane competente în același domeniu de activitate.

Astfel, nu poate fi reținut argumentul recurenteii Vlas Angela precum că calificarea profesională a experților desemnați - Postoroncă Veronica și Cazacu Emilia, spre deosebire de cea a expertului Cheșcu Igor, este mai inferioară, acestea având o vechime în muncă a câte 7 ani fiecare, iar ultimul de peste 24 de ani în domeniul respectiv, deoarece experți judiciari nominalizați, care activează în cadrul Centrului Național de Expertize Judiciare, sunt la fel persoane competente din același domeniu de activitate ca și expertul privat Cheșcu Igor, având studii superioare juridice și pregătire specială în expertiza grafoscopice, atestate în modul stabilit de legislația în vigoare și înscrise în Registrul de stat al experților judiciari atestați.

Este irelevant argumentul recurenteii precum că în perioada efectuării expertizei judiciare repetate, expertul Antoci Rodica, care a efectuat nemijlocit prima expertiză, a fost avansată în funcția de șef al experților desemnați - Postoroncă Veronica și Cazacu Emilia în cadrul Laboratorului de expertize judiciare din cadrul Centrului Național de Expertize Judiciare, împrejurare care pune la îndoială imparțialitatea ultimelor la efectuarea expertizei, or, în situația în care recurenta a considerat că la efectuarea expertizei judiciare repetate au existat împrejurări care au pus la îndoială obiectivitatea și nepărtinirea acestora, prin prisma art. 151 CPC, era în drept să le înainteze recuzare, fapt ce nu se atestă la actele pricinii.

Declarația recurenteii precum că Antoci Rodica ar fi influențat asupra soluției expertizei judiciare repetate este doar o suspiciune al acesteia, nefiind bazată pe probe pertinente. Mai mult ca atât, materialele pricinii denotă că la momentul efectuării expertizei – noiembrie 2014, Antoci Rodica se afla în concediu anual.

Nu poate fi reținut nici argumentul recurentei Vlas Angela precum că instanța de apel nu a luat în calcul explicațiile martorilor Elena Loba și Constantin Loba, care au confirmat faptul întocmirii de către Evghenia Vlas la 04 decembrie 2009 a testamentului olograf pe numele dînzei, or, declarațiile acestora vin în contradicție cu concluziile experților.

Mai mult ca atât, din declarațiile martorului Constantin Loba rezultă că acesta nici nu a fost prezent la momentul executării testamentului olograf din 04 decembrie 2009, dînsul aflînd de întocmirea acestuia de la recurenta Angela Vlas, care i-a comunicat că Evghenia Vlas i-a lăsat în moștenire apartamentul nr. 23 din str. Hristo Botev, 13/1, mun. Chișinău, arătîndu-i doar o foaie de hîrtie pe care se presupune că a fost executat acesta (f.d. 31, vol. III).

De asemenea nu poate fi reținut argumentul recurentei Vlas Angela precum că judecătorul Curții de Apel Chișinău - V. Pruteanu, nu era în drept să facă parte din completul de judecători care au soluționat prezenta cauză civilă în ordine de apel la 20 ianuarie 2016, din motivul participării anterioare la examinarea acesteia, deoarece actele pricinii atestă faptul că judecătorul V. Pruteanu a participat anterior în ordine de apel doar la soluționarea chestiunii privind dispunerea efectuării expertizei judiciare repetate din 04 decembrie 2013 și din 28 mai 2014; în cadrul reluării procesului din 05 decembrie 2014, precum și amînării acestuia din 15 ianuarie 2015, dînsul nefăcînd parte din completul de judecători, care la 12 martie 2015, s-au expus asupra fondului cauzei, acesta fiind constituit din judecătorii – Iulia Cimpoi, Nicolae Craiu și Natalia Simciuc (f.d. 74, 140, 166, 170, 194, vol. II).

Or, reieșind din prevederile art. 49 alin. (2) CPC, judecătorul care a luat parte la judecarea pricinii în instanță de apel nu mai poate participa la judecarea ei în primă instanță, repetat, în instanță de apel și nici în instanță de recurs.

Alte argumente invocate în recursul declarat nu au relevanță, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau de drept procedural, respectiv nu constituie temei pentru casarea deciziei recurate și urmează a fi respinse.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că recursul exercitat conform Secțiunii a II-a din CPC are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și de drept procedural, verificîndu-se exclusiv legalitatea deciziei adoptate, dar și nu temeinicia în fapt a acesteia.

Distinct de cele relatate, se reiterează că conform jurisprudenței degajate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, recursurile trebuie să fie efective, adică să dispună de puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (speța Purcell c. Irlandei, decizia cu privire la admisibilitate din 16 aprilie 1991), însă motivele recursului invocate în speță sunt similare celor indicate în procesul judecării pricinii asupra cărora instanțele de judecată ierarhic inferioare s-au pronunțat deja în modul corespunzător

Astfel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către Vlas Angela ca inadmisibil.

În conformitate cu prevederile art. art. 269-270, art. 431 alin. alin. (1) și (2), art. 433 lit. a) și art. 440, CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e:

Recursul declarat de către Vlas Angela se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Valentina Clevadî

Galina Stratulat